

สรุป

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑

๕ หมวด

คำนิยาม มาตรา ๑ - ๕

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ - ๙

หมวด ๒

นโยบายการเงินการคลัง

มาตรา ๑๐ - ๓๐

หมวด ๓

วินัยการเงินการคลัง

มาตรา ๓๑ - ๖๗

หมวด ๔

การบัญชี รายงาน และการตรวจสอบ

มาตรา ๖๘ - ๗๙

หมวด ๕

การตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๘๐

บทเฉพาะกาล มาตรา ๘๑ - ๘๗

หมวด ๑ บททั่วไป มาตรา ๖ - ๙

- บทบาทหน้าที่ของรัฐ ด้านนโยบายการคลัง การจัดทำงบประมาณ การจัดหารายได้ การใช้จ่าย การบริหารการเงินการคลัง และการก่อหนี้

- การกู้เงิน การลงทุน การตรากฎหมาย การออกกฎ

ในการพิจารณาเรื่องดังกล่าว คณะรัฐมนตรีต้องพิจารณาประโยชน์ที่รัฐหรือประชาชนจะได้รับ ความคุ้มค่า และภาระการเงินการคลังที่เกิดขึ้นแก่รัฐ รวมถึงความเสี่ยงและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่การเงินการคลังของรัฐอย่างรอบคอบ

คณะรัฐมนตรีต้องไม่บริหารราชการแผ่นดินโดยมุ่งสร้างความนิยมทางการเมืองที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและประชาชนในระยะยาว

หมวด ๒ นโยบายการเงินการคลัง มาตรา ๑๐ - ๓๐

ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ มาตรา ๑๐ - ๑๒

คณะกรรมการ เรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ” ประกอบด้วย

- นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นรองประธานกรรมการ
- ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นกรรมการ
- เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการ
- ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เป็นกรรมการ
- ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ
- ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นเลขานุการ
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการ

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

- กำหนดวินัยการเงินการคลังเพิ่มเติม โดยไม่กระทบต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ

- จัดทำและทบทวนแผนการคลังระยะปานกลาง
- เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา

- กำหนดสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น สัดส่วนงบประมาณเพื่อการชำระหนี้ การก่อหนี้ผูกพัน งบประมาณรายจ่ายข้ามปีงบประมาณ สัดส่วนการก่อหนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณ และสัดส่วนตามที่กำหนดไว้

- กำหนดนโยบายและกำกับดูแลการบริหารจัดการความเสี่ยงทางการเงินการคลัง
- กำหนดอัตราการชดเชยค่าใช้จ่ายหรือการสูญเสียรายได้

ส่วนที่ ๒ การดำเนินการทางการเงินการคลังและงบประมาณ มาตรา ๑๓ - ๓๐

- การจัดทำแผนการคลังระยะปานกลาง เพื่อใช้เป็นแผน

แม่บทหลักสำหรับการวางแผนการดำเนินการทางการเงินการคลังและงบประมาณของรัฐ รวมทั้งแผนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีและแผนการบริหารหนี้สาธารณะ

- การจัดทำกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้แก่หน่วยงานของรัฐ
- การตรากฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- การเสนอกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- การตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- การจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
- งบประมาณรายจ่ายงบกลาง
- การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแก่หน่วยงานของรัฐสภา

ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอัยการ

-
- การโอนงบประมาณรายจ่ายระหว่างหน่วยงานของรัฐ
 - การเสนอกฎหมายที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐไม่ต้องนำเงินรายได้หรือเงินอื่นใดส่งคลัง
 - การเสนอกฎหมายที่มีบทบัญญัติให้จัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นจากที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐนั้นหรือเพื่อการหนึ่งการใดเป็นการเฉพาะ
 - การดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการที่ก่อให้เกิดภาระต่องบประมาณหรือภาระทางการคลังในอนาคต

หมวด ๓ วินัยการเงินการคลัง มาตรา ๓๑ - ๖๗

ส่วนที่ ๑ รายได้ มาตรา ๓๑ - ๓๖

- รายได้ ได้แก่ รายได้แผ่นดิน หมายความว่ารวมถึงเงินที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บหรือได้รับไว้เป็นกรณีสิทธิ แต่มีกฎหมายบัญญัติให้นำไปใช้จ่ายเพื่อดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐได้

- รายได้แผ่นดิน ได้แก่ เงินทั้งปวงที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บหรือได้รับไว้เป็นกรณีสิทธิ และต้องนำส่งคลัง

- การจัดเก็บรายได้แผ่นดินที่เป็นภาษีอากร

- การจัดเก็บ ลด และยกเว้นรายได้แผ่นดิน

- เงินที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บหรือได้รับไว้เป็นกรณีสิทธิให้นำส่งคลังตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดเว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่น

- หน่วยงานของรัฐได้รับเงินที่มีผู้มอบให้, ได้รับทรัพย์สิน, ได้รับเงินตามโครงการช่วยเหลือ หรือร่วมมือกับรัฐบาลต่างประเทศ องค์การสหประชาชาติ ทบวงการชำนาญพิเศษแห่งสหประชาชาติ องค์การระหว่างประเทศอื่นใด หรือบุคคลใด

ไม่ว่าจะเป็นเงินให้กู้หรือให้เปล่า รวมทั้งเงินที่ได้รับสืบเนื่องจากโครงการช่วยเหลือหรือร่วมมือ
เช่นว่านั้น

- เงินที่ได้รับในลักษณะค่าชดใช้ความเสียหายหรือสิ้นเปลือง
แห่งทรัพย์สินและจำเป็นต้องจ่ายเพื่อบูรณะทรัพย์สินหรือจัดให้ได้ทรัพย์สินคืนมาไม่ต้อง
นำส่งคลัง
- การกั้นเงินรายได้เพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้จ่ายตาม
วัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้น หรือเพื่อการหนึ่งการใดเป็นการเฉพาะ
- การจัดสรรเงินกำไรสุทธิของรัฐวิสาหกิจเพื่อนำส่งคลัง

ส่วนที่ ๒ รายจ่าย มาตรา ๓๗ – ๔๓

- การก่อหนี้ผูกพันและการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานของรัฐต้องเป็นไปอย่างโปร่งใส คุ่มค่าและประหยัด โดยพิจารณาเป้าหมาย ประโยชน์ที่ได้รับ ผลสัมฤทธิ์ และประสิทธิภาพของหน่วยงานของรัฐ และต้องเป็นไปตามรายการและวงเงินงบประมาณรายจ่ายของหน่วยงานของรัฐ

- ผู้มีอำนาจอนุมัติการจ่ายเงินมีหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของรัฐให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือกฎ หรือตามที่ได้รับอนุญาตให้จ่าย

- การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลัง

- การเบิกชดใช้เงินทดรองราชการ

- หน่วยงานของรัฐซึ่งมิใช่ส่วนราชการต้องจัดให้มีการวางหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเบิกเงิน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายว่าด้วยการนั้นบัญญัติไว้ โดยต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้

- การก่อกำหนดผู้ผูกพันการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือเงินอื่นของหน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาภาระทางการเงินที่เกิดขึ้นและข้อผูกพันในการชำระเงินตามสัญญา และประโยชน์ที่รัฐจะได้รับด้วย

ส่วนที่ ๓ การจัดให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินและการบริหารทรัพย์สินของรัฐ

มาตรา ๔๔ – ๔๘

- การบริหารจัดการทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองหรือการกำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐ
- ทรัพย์สินของแผ่นดินและทรัพย์สินที่ตกเป็นของแผ่นดิน
- การจัดทำบัญชีทรัพย์สินของแผ่นดิน
- การบริหารเงินคลัง
- การบริหารจัดการเงินของหน่วยงานของรัฐหรือที่อยู่ในความครอบครองดูแลรักษาของหน่วยงานของรัฐ ต้องกระทำด้วยความระมัดระวังและรอบคอบโดยมีการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม
- การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ หรือตามกฎหมายระเบียบของหน่วยงานของรัฐโดยเคร่งครัด โดยต้องดำเนินการด้วยความสุจริต คำนึงค่า โปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และตรวจสอบได้

ส่วนที่ ๔ การก่อหนี้และการบริหารหนี้ มาตรา ๔๙ – ๖๐

• การก่อหนี้และการบริหารหนี้สาธารณะและหนี้ของหน่วยงานของรัฐต้องเป็นไปตามกฎหมายและอยู่ภายใต้ขอบวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐผู้กู้

• กรอบในการบริหารหนี้สาธารณะ

• การกู้เงินของรัฐบาล และการค้ำประกันการชำระหนี้ของหน่วยงานของรัฐโดยรัฐบาล

• การกู้เงินของรัฐบาลนอกเหนือจากที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการบริหารหนี้สาธารณะ

• การเบิกจ่ายเงินกู้ตามกฎหมายกู้เงินที่ตราขึ้นเป็นการเฉพาะ

• การกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ

• การกู้เงินเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

• การติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้จ่ายเงินกู้

• การจัดทำแผนการกู้เงินและการบริหารหนี้เงินกู้

ส่วนที่ ๕ เงินนอกงบประมาณและทุนหมุนเวียน มาตรา ๖๑ – ๖๓

- การใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณให้นำมาตรา ๓๗ วรรคสอง

มาใช้บังคับโดยอนุโลม

- เงินนอกงบประมาณให้นำฝากคลัง เมื่อมีเงินคงเหลือให้นำส่งคลัง เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

- กรณีที่หน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่รัฐวิสาหกิจและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณหรือมีเงินนอกงบประมาณมากเกินไปเกินสมควร

- การจัดตั้งทุนหมุนเวียน การบริหาร การประเมินผล การรวมหรือยุบเลิกทุนหมุนเวียน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารทุนหมุนเวียน เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ส่วนที่ ๒ การคลังท้องถิ่น มาตรา ๖๔ – ๖๗

- การจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- การจัดทำงบประมาณ การใช้จ่าย การก่อหนี้ผูกพัน และการบริหารทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- การจัดทำงบประมาณประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- การก่อหนี้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามอำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หมวด ๔ การบัญชี การรายงาน และการตรวจสอบ มาตรา ๖๘ - ๗๙

- ให้กระทรวงการคลังกำหนดมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ หน่วยงานของรัฐที่มีใช้รัฐวิสาหกิจและทุนหมุนเวียน หน่วยงานของรัฐที่เป็นรัฐวิสาหกิจ และกรณีหน่วยงานของรัฐที่เป็นทุนหมุนเวียน
- ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีผู้ทำบัญชีตามหลักเกณฑ์และคุณสมบัติที่กระทรวงการคลังกำหนด เพื่อจัดทำบัญชีและรายงานการเงินตามพระราชบัญญัตินี้
- ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำรายงานการเงินประจำปีงบประมาณซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงินและงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินทั้งเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินอื่นใด รวมถึงการก่อหนี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด
- ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้สอบบัญชีที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นชอบตรวจสอบรายงานการเงินหน่วยงานของรัฐส่งให้ตามมาตรา ๗๐ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณหรือตามที่ได้ตกลงกับกระทรวงการคลัง

- ให้นำหน่วยงานของรัฐนำส่งรายงานการเงินประจำปีพร้อมกับรายงานผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้กระทรวงการคลัง สำนักงานงบประมาณ และกระทรวงเจ้าสังกัดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการตรวจสอบจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

- ให้กระทรวงการคลังจัดทำบัญชีการเงินแผ่นดิน จัดทำรายงานการรับจ่ายเงินงบประมาณประจำปีงบประมาณที่สิ้นสุด รายงานสถานะหนี้สาธารณะหนี้ภาครัฐ และความเสียหายทางการคลัง ในวันสิ้นปีงบประมาณ

- ให้กระทรวงการคลังจัดทำรายงานการเงินแผ่นดินประจำปีงบประมาณอย่างน้อยประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ งบกระแสเงินสด และรายงานการรับจ่ายเงินประจำปีงบประมาณ

- ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจัดทำรายงานผลการตรวจสอบรายงานการเงินแผ่นดินประจำปีงบประมาณให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

- การจัดทำรายงานของกระทรวงการคลัง และจัดส่งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

หมวด ๕ การตรวจเงินแผ่นดิน มาตรา ๘๐

- การตรวจเงินแผ่นดินต้องกระทำด้วยความสุจริต รอบคอบ โปร่งใส เทียบธรรม
กล้าหาญ ปราศจากอคติ และเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยให้เป็นไปตามกฎหมาย
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน
- ในกรณีมีการกระทำผิดวินัยการเงินการคลังของรัฐตามที่กำหนดไว้ใน
พระราชบัญญัตินี้ การสั่งลงโทษทางปกครองให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน